

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ผู้วิจัย	นางกัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์
ปีที่วิจัย	ปีการศึกษา 2563 - 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ 2) สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ 3) ทดลองใช้รูปแบบและศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบและศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ และระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบสรุปผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า โรงเรียนได้ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ และปรับปรุงยุคต่อตามความพร้อมของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์แนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้การเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ อาทิ Pikul Online ซึ่งเป็นระบบการเรียนออนไลน์แบบเดิมที่โรงเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

ด้วยตนเองเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนของนักเรียน แต่เป็นระบบการเรียนที่ไม่มีการโต้ตอบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูผู้สอน และไม่สามารถจัดการเรียนรู้ตามเวลาจริงได้ (Real time) ทำให้มีครูผู้สอนบางส่วนใช้ระบบอื่น ๆ ในการสอนที่มีความสะดวกและเน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากกว่า อาทิ Zoom meeting, Google Meet, Facebook live และ You tube หรืออาจใช้ควบคู่กับการ On-Hand

ปัญหาการดำเนินงาน พบว่าการจัดการเรียนรู้ไม่มีเอกภาพ ขึ้นอยู่กับความสะดวกและศักยภาพของครูผู้สอน ทำให้มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป เกิดความยุ่งยากสับสนแก่นักเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ และไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามที่สถานศึกษากำหนด ขาดการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรวมถึงครูผู้สอนไม่ได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ โรงเรียนไม่มีระบบดูแลช่วยเหลือที่ชัดเจน ทำให้ไม่ทราบความต้องการ ความพร้อม และไม่สามารถดูแลให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานการณ์ที่ต้องอยู่ที่บ้านได้ และการบริหารจัดการของผู้บริหารไม่มีรูปแบบในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ แก้ปัญหาไปตามสถานการณ์ ครูผู้สอนจึงปฏิบัติด้วยความสับสน ส่งผลกระทบถึงนักเรียนและผู้ปกครองโดยตรง

ความต้องการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ครูผู้สอนมีความต้องการลดภาระงานของนักเรียน ลดเวลาเรียน และปรับแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและเวลา และต้องการให้ผู้บริหารกำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ควรมีการชี้แจงและทำความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และควรสำรวจความพร้อมและความต้องการของนักเรียนเพื่อกำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการเยี่ยมบ้านออนไลน์ และการประสานแจ้งข้อมูลแก่นักเรียนที่เป็นระบบและรวดเร็ว ด้านการสนับสนุนครูผู้สอนต้องการให้มีการอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยการสอนออนไลน์ การสอนแบบผสมผสาน และการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ในการสอนออนไลน์หรือการสอนแบบผสมผสาน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีความต้องการให้มีการจัดเรียนการสอนแบบออนไลน์ 100% ด้านรูปแบบแพลตฟอร์ม (Platform) ครูผู้สอนมีความต้องการใช้แพลตฟอร์ม Microsoft Teams มากที่สุด

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ ควรมีการวางแผนการดำเนินงาน และมีรูปแบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน รูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้ที่สถานศึกษาในสถานการณ์ปกติมากที่สุด โรงเรียนจึงควรมีการดำเนินงานในด้านที่สำคัญ

ได้แก่ การวางแผนบริหารจัดการ การพัฒนาครู การจัดการเรียนรูแบบออนไลน์ โดยใช้แพลตฟอร์มที่เป็นแบบแผนเดียวกัน การนิเทศติดตามการเรียนการสอนของครู ระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในการดูแลนักเรียน และการประสานงานกับผู้ปกครอง

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ รูปแบบ SW2 MMLCAP Model ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) M = Management (การบริหารจัดการ) 2) M = Microsoft Teams (แพลตฟอร์มที่ใช้สำหรับการเรียนรู้ออนไลน์) 3) L = Learning Technology (การเรียนรู้เทคโนโลยี) 4) C = Coaching (ให้คำปรึกษา ดูแลช่วยเหลือ) 5) A = Assessment of Learning (การประเมินผล) 6) P = Publish Show & Share (การเผยแพร่)

องค์ประกอบที่ 2 การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ รูปแบบ SW2 AMORE Model ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) A = Analyze (ขั้นวิเคราะห์) 2) M = Management (การบริหารจัดการ) 3) O = Online Teaching (จัดการเรียนการสอนออนไลน์) 4) R = Review (ทบทวนบทเรียน) 5) E = Evaluate (ประเมิน)

องค์ประกอบที่ 3 การนิเทศภายในโรงเรียนออนไลน์ รูปแบบ SW2 MINION Model ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) M = Management (การบริหารและการจัดการ) 2) I = Information and Communication Technology (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) 3) N = Networking (การสร้างเครือข่ายหรือชุมชน) 4) I = Instruction (วิธีการสอน) 5) O = Operation (การปฏิบัติ) 6) N = New Normal supervisor's Development (การพัฒนาการนิเทศบนฐานวิถีชีวิตใหม่)

และองค์ประกอบที่ 4 การดูแลช่วยเหลือนักเรียนออนไลน์ รูปแบบ SW2 LOVE Model ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) L = Listen (ฟังด้วยรัก) 2) O = Observe (สังเกตด้วยรัก) 3) V = Visit home (เยี่ยมบ้านด้วยรัก) 4) E = Educate (อบรมด้วยรัก)

3. หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ สามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาได้ใกล้เคียงกับสถานการณ์ปกติ และครูผู้สอนผู้บริหารโรงเรียน ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้เป็นอย่างดี โดยมีกระบวนการในการทดลองใช้และปรับปรุงพัฒนาให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามระบบของวงจรคุณภาพ (PDCA: Plan Do Check Act)

4. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ ด้านคุณภาพนักเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะสำคัญของนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านเกณฑ์ตามเป้าหมายของสถานศึกษาในทุกรายการ(ร้อยละ 75) โดยในปีการศึกษา 2564 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตั้งแต่ 2.5 ขึ้นไป ภาคเรียนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 91.26 ภาคเรียนที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 92.13 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป ภาคเรียนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 98.63 ภาคเรียนที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 97.00 และมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 98.98 รวมถึงนักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าระดับประเทศในทุกรายวิชา โดยมีร้อยละค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนเปรียบเทียบกับระดับประเทศรวม 4 รายวิชา ร้อยละ 55.52 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าระดับประเทศในทุกรายวิชา โดยมีร้อยละค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนเปรียบเทียบกับระดับประเทศรวม 5 รายวิชา ร้อยละ 52.51

และข้อมูลผลงานดีเด่นตามรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2564 พบว่านักเรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารมีผลงานดีเด่นในทุกระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่ การศึกษาระดับภาค ระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีใน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.27, \sigma = 0.63$) และในภาพรวมนักเรียน และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29, \sigma = 0.63$)

การประเมินรับรองรูปแบบพบว่า มีผลการประเมินในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ($\bar{X} = 4.91, S.D. = 0.29$) ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์